

Publicerad i Sydsvenskan 5 december 2008

Fordonskris även här

Fordonsindustrin sysselsätter närmare 140 000 personer i drygt 500 företag. Exportvärdet var under rekordåret 2007 168 miljarder kronor, motsvarande nästan 15 % av den svenska varuexporten. Det är inte förvånande att problemen i branschen sätter djupa spår runt om i landet.

Även om krisen i fordonsindustrin har sitt svenska epicentrum i Västra Götaland, skakar marken även i södra Sverige. Det finns ett starkt samband mellan hur olika län drabbats av varsel och deras beroende av fordonsindustrin. Blekinge är relativt sett värst drabbat i landet, men även Kronoberg och Kalmar finns bland de sex län som har flest varsel per invånare. Alla tre tillhör de sex län som har störst beroende av fordonsindustrin med starka utposter i orter som Olofström, Ljungby och Oskarshamn.

Skåne och Halland har hittills klarat lågkonjunkturen relativt bra. Skåne gynnas av ett diversifierat näringsliv med flera starka näringar. Livsmedelsindustrin är exempelvis inte så känslig för konjunktursvängningar och tillhör de få industrigrenar som förutspår en ökad produktion i Konjunkturinstitutets senaste barometer. Skåne hålls också uppe av den kunskapsintensiva tjänstesektorn, som tenderar att ligga sent i konjunkturcykeln beroende på bl a långa avtal och leveranstider.

I absoluta tal har dock 8 000 personer i Skåne varslats under 2008, vilket är allvarligt. Även i Skåne finns det många företag som är mer eller mindre beroende av fordonsindustrin. Haldex i Landskrona, Klippan-Safety, Sibbhultsverken, Autoliv Mekan i Hässleholm och Plastal i Simrishamn är bara några exempel.

När det blåser snålt i den svenska ekonomin är det viktigt att politikerna fokuserar på insatser som stärker den långsiktiga konkurrenskraften för både människor och företag. För de som förlorar sina arbeten är det viktigt med fortbildning och att underlätta karriärbyte och för företagen handlar det om att förbättra förutsättningarna för näringslivet som helhet. Det är viktigt att stärka villkoren också för företag som går bra, eftersom dessa kan agera motorer i ekonomin. Behoven handlar till stor del om infrastruktur samt forskning och utbildning.

Trots att Sverige är mer transportberoende än många av våra konkurrentländer, så har Nutek visat att Sverige under 25 av de 27 senaste åren har investerat mindre i infrastruktur än genomsnittet för länder i Västeuropa. Regeringens så kallade närtidssatsning på vägar och järnvägar bör därför följas av ytterligare investeringar. Här måste pengarna kombineras med en snabbare planhantering för att kunna börja bygga fler projekt tidigare. Det är dock viktigt att regeringen inte upprepar den tidigare regeringens misstag att försöka stärka bilindustrin i Västsverige genom att flytta medel från helt nödvändiga satsningar i Skåne och Sydsverige. Man tatar inte ett läckande tak genom att flytta takpannor från andra delar av taket.

Även om många företag är helt inriktade på produktion svarar branschen för närmare en fjärdedel av tillverkningsindustrins investeringar i forskning och utveckling. Den kompetensen är viktig att bevara och de satsningar som regeringen hittills har aviserat framstår som otillräckliga. Höstens forskningsproposition innehöll ett tillskott på 1,8 miljarder kr över fyra år till så kallade strategiska satsningar, bl a på fordonsindustrin. Den siffran skall ställas i relation till att enbart AB Volvo satsade nästan 11 miljarder kr på forskning och utveckling under förra året.

Stödåtgärderna kan också riktas till branschen, även om detta alltid är mer vanskligt.

Fordonsindustrins stora exportberoende gör att stimulansåtgärder inom Sverige har begränsad effekt, även om de inte är oviktiga. Eventuella åtgärder kan inriktas på att skynda på övergången till bilar med bättre miljöprestanda genom t ex miljöbilspremier eller skrotningsbidrag.

Huvuddelen av resurserna bör dock läggas på strategiska satsningar som infrastruktur samt forskning och utbildning, vilka ger långvariga effekter och kommer hela näringslivet till del.

/Stephan Mächler, VD och Henrik Andersson, analyschef, Sydsvenska Industri- och Handelskammaren